

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafului Român, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Antanta e învinsă în Balcani.

Sibiu, 11 Octombrie n.

Se limpezește cu încetul situația în Balcani.

În Balcani s'a început războiul, înainte cu trei ani, și iarăși în Balcani au ajuns flacărele lui. Sunt politicieni, cari prevestesc acum, că acolo se va și sfârși, și încă în curând. Va fi, ori nu va fi așa, nime nu poate se știe. Ce știm este, că antanta a fost învinsă în Balcani, pe cale diplomatică, precum învinsă va fi, probabil, și cu armele. Ultimul energic al Rusiei, la care s'au alăturat și celelalte puteri din antantă, nu a intimidat pe nime în Bulgaria, din contră, a înstrăinat și pe puținii rusofili de acolo, cari acum dau tot concursul lor guvernului domnului Radoslavov, spre a-și continua politica înțeleaptă de până acuma, punându-și țara și armata alături de puterile centrale, deci în contra antantei.

În Bulgaria antanta nu mai are deci ce căuta și reprezentanții ei au și părăsit Sofia, capitala Bulgariei, unde au țesut atâtea intrigi și au făcut atâtea promisiuni, nerealizabile! Dar antanta și-a pierdut terenul și în Grecia, și acum nici acolo nu mai are ce căuta, pentru că prietenul ei, rusofilul, ori mai bine zis anglofilul Venizelos, nu-i mai poate da nici un ajutor, fiindcă a fost ministru-president și nu mai este. Locul seu l-a ocupat deja Zaimis, pus în fruntea unui nou guvern de elită, din care fac parte toți ministrii-presidenti de mai nainte și care e contrar al antantei și aderent al politicii de neutralitate.

Guvernul lui Venizelos, care dispune de o mare majoritate în camera grecească, a căzut în urma conflictului în care a ajuns cu Coroana. În ședința de Luni a camerei grecești s'a făcut vorbă despre violarea neutralității Greciei prin antantă, care a debarcat trupe la Salonic, și ministrul-president Venizelos a declarat, că a protestat în contra acestei violări, dar numai pro forma, fiindcă antanta duce trupe în contra puterilor centrale, deci în ajutorul Sârbiei, cu care Grecia are convenție legată pe zece ani de a se sprijini reciproc în cazul că una ori alta ar fi atacată de al treilea stat. Prin urmare Grecia e datoare se facă înlesniri aliatei ei și guvernul e ferm hotărât să-și îplinească cu stricteță îndatoririle cuprinse în contract, chiar și în cazul, dacă ar trebui se iee poziție în contra Germaniei, ceea ce s'ar întâmpla cu multă părere de rău, dar Grecia trebuie să se pună fără rezerve pe partea antantei, căci așa îi cer interesele!

Declarațiile acestea ale prim-ministrului Venizelos au fost combătute cu puternice argumente de mai mulți oratori, foști ministri-presidenti ai Greciei, cari au arătat primejdia în care vine aruncată Grecia, dacă se pune pe față pe partea antantei, și discuția s'a trăgănat până dimineața la orele 6, când apoi declarațiile lui Ve-

nizelos au fost luate la cunoștință cu majoritate de 50 voturi din partea camerei grecești.

Parlamentul, țara a aprobat deci politica domnului Venizelos, a aprobat alăturarea Greciei la antantă, dar n'a aprobat-o celalalt factor constituțional al țării, Coroana, Regele Constantin, care a silit pe domnul Venizelos numai decât să-și înainteze demisia și a numit în locul seu pe domnul Zaimis ministru-president, cu încredințarea se formeze un guvern de coaliție, care a fost și compus și și-a început activitatea, iar domnul Venizelos a plecat la primblare. E vorba, ca și camera, în care Venizelos are majoritatea, se fie dizolvată și să se facă alegeri noue.

Dar aceasta puțin împoartă. De importanță e faptul, că antanta a pierdut jocul și în Grecia, cu toate că pusese lucrurile bine la cale cu Venizelos, până în cele mai mici amănunte. Guvernul grecesc se afla în preajma adresării unui ultimatum Bulgariei, poate fără știrea Regelui Constantin, cu amenințarea, că dacă va ataca Sârbia, are se fie atacată și ea de armata grecească. În schimb Anglia a promis Greciei trei sute de milioane împrumut ieftin. Toate planurile au căzut însă acum în baltă, pentru că noul guvern grecesc nu e angajat față de nime, cum nu e angajată nici Coroana, regele Constantin, iar celce era angajat, Venizelos, a fost trimis la primblare, la timpul seu, împiedecat fiind să-și bage țara în cea mai mare primejdie.

Mai amintind acum, că antanta nici în România nu va avea, cu generoasele ei promisiuni, făcute cu privire la aceea ce nu e alei, nici un rezultat, după cum nu l-a avut nici până acuma, cu tot sprijinul eficace dat de Drumarii nostri, în schimbul bacșurilor primite, putem încheea cu constatarea făcută dintru început, că antanta e învinsă în Balcani, pentru diplomația ei aci nu mai este teren de muncă și exploatare, iar biata Sârbia, protegiata ei, unealta ei, e pierdută, căci antanta nu o mai poate salva. Viitorul ei e sigilat.

O recunoaște aceasta și marele ziar rusesc «Novoje Wremija», care scrie, că acum pentru Sârbia numai două căi mai stau deschise: ori se lupte până la ultima picătură de sânge, jertfindu-și armata întreagă, ca să cadă cu glorie, ori apoi să se predee din capul locului, armata ei se capituleze și se lase țara în grija sorții și în grația învingătorilor. Ceeace înseamnă, că Sârbia nu mai poate conta acum la nici un ajutor din partea Rusiei, — care singură ar avea mare trebuință de ajutor, — și că se apropie de momentul în care-și va primi meritata pedeapsă pentru fărâdelegile din trecut, pedeapsa de care nu vor scăpa apoi nici ceice au îndemnat-o se pășească pe calea fărâdelegilor.

Dreptatea e pe drum pentru a-și face apariția în lume!

Situația în Rusia.

De ce a fost închisă Duma?

E aspră censura în Rusia, și cu greu pot se strebată de acolo până la noi toate adevărurile; dar cu toate acestea se știe acum exact, din ce motive a fost închisă duma rusă în mod neașteptat, impresionând întreagă Europa și provocând mari nemulțumiri în imperiul rusesc. Închiderea dumei a fost o necesitate urgentă pentru guvern, care se temea, că au să-i fie înșirate îndumă toate păcatele, cari apoi, pe lângă toată censura aspră, au se ajungă și la cunoștința streinătății. Căci deputații din dumă începuseră se devină prea vorbăreți și prea — sinceri.

Pentru ca cititorii să înțeleagă această necesitate, punem sub ochii lor ultima ședință a dumei, în care s'a votat proiectul de lege pentru alcătuirea marelui comitet al munițiilorilor.

Discutând acest proiect, deputații din diferitele partide au răsufat în cuvântările lor, atât marile mizerii de cari e bantuită Rusia, cât și nemulțumirile grave din țară. Punem aci sub ochii cititorilor după «Journal de Genève», cunoscutul ziar franco-fil din Elveția, un rezumat al discursurilor rostite în această memorabilă ședință a dumei, în care s'a votat legea munițiilorilor.

Domnul Cenveli, deputat socialist, vorbește astfel:

«Pentru întâia oară după un an duma legiferează. Dela începutul războiului și până acum majoritatea dumei n'a voit să se ocupe de alt-ceva, decât de ovațiuni și manifestațiuni de solidaritate cu guvernul, adecă de servititudine și apăsare. Guvernul făcea războiul și duma aplauda. Rezultatele sunt groaznice, dar foarte firești și prevăzute. (Prezidentul intervine).

Simțind toată răspunderea ce apasă asupra-i, în urma nenumăratelor dezastre, guvernul vrea, ca duma să ia asupra-i această răspundere. Acesta e înțelesul proiectului depus.

Fiecare știe, că ne aflăm sub regimul dictaturei de sus și a lipsei de orice drepturi, ceace duce țara la prăpastie. Guvernul a făcut din 150 milioane de Ruși niște ființe mute, cari pot numai să-și verse sângele pentru patrie, dar cari n'au dreptul nici să se plângă.

Niciodată ca astăzi temnițele n'au fost atât de mult de pline de lucrători. Lucrătorii tac, presa lor e desființată de mult, iar presa burgheză tace într'un chip rușinos. Ce garanții ne dați, că lucrătorii pe cari voiți să-i introduceți în comitetul de munițiuni, vor fi introduși realminte și nu vor merge în Siberia?

Se pregătește deja un proiect pentru a se militariza lucrul. Dar nu se pregătește mobilizarea industriei, ci a profitului. (Aprobări în stânga).

Nu se voește aprovizionarea armatei cu obuze, nu se voește decât umplerea buzunarelor. (Aprobări la

stânga). Cea dintâi datorie a dumei este să spună adevărul. Duma îl știe, dar nu vrea să-l spună. Dânsa închide ușile acestei săli spre a șopăi cu guvernul. (Prezidentul intervine).

Ce să mai spunem despre guvern și despre președintele său? Nați văzut ce nulitate avea înaintea dvoastră? (Prezidentul intervine, sgomot în sală). A apăra acest guvern este o trădare. (Mare sgomot în sală. Prezidentul detrage cuvântul oratorului, care este exclus pentru 3 ședințe).

Deputatul Marcov din dreapta ia apoi cuvântul și vorbește:

«Nu e acum momentul de a ne certa, de a ne arunca acuzări criminale în față. Dl Andiemow a spus foarte bine, că în acest război Germania era gata, d-sa ni-a spus, ca muștrare, cum că și Franța era gata.

Dar Francezii erau încă și mai rău pregătiți, iar războiul a dovedit, că aliatul cel mai tare este Rusia. La stânga se spune, că dacă nu suntem gata, cauza e că libertatea a fost încătușată; dar guvernele: francez, englez și belgian nu au încătușat, și cu toate acestea au fost mai puțin pregătite decât Rusia».

Deputatul Maklakov, fratele fostului ministru de interne, vorbește:

«Comitetul munițiilorilor este trebuincios spre a controla guvernul și pentru a-l sfătui. Până la un oarecare punct este o amenințare. Dar succesul întreprinderii va depinde de omul ce va fi pus în capul ei.

Aceasta ne conduce la cea mai spinoasă chestie a vieții noastre publice. Nu e un secret pentru nimeni, că din nenorocire Rusia este modelul clasic al țărilor, unde mulți oameni nu sunt la locul lor. (Aplause la stânga și la centru). Știm, că din nenorocire reușesc numai oamenii cari se încovoie, nulitățile amabile, (aplause) palavrăgii, oamenii cari merg totdeauna în cotro bate vântul. Iar cei cari nu isbutesc, sunt oamenii de caracter, de voință și de adevărată știință. Mare număr de numiri sunt un scandal public, o sfidare a opiniei publice și când se vede greșala, îndepărtarea individului nu mai poate fi făcută, căci prestigiul puterii nu dă voie. Noul guvern, a cărui menire este să învingă pe Germani, va vedea repede, că ceace e mai greu de învins sunt subordonații săi. Marea pedecă de care s'a zdrobit atâtea inițiative, este personalul administrativ». Și așa mai departe.

Din aceste discursuri rostite de reprezentanți ai diverselor partide se poate vedea, care este starea de lucruri în Rusia. Ea este departe de a fi aceea pe care o descrie o presă interesată să ascundă adevărul, — unirea tuturor Rușilor împrejurul guvernului e departe de a fi o realitate.

În Rusia sunt nemulțumiri adânci în toate clasele societății, nemulțumiri, cari amenință să isbucnească. Și dacă ordinea este încă menținută, cauzele sunt două: resbelul și represiunea administrativă. Căci, după cum a spus deputatul socialist Cenveli: «nici o-

dată ca astăzi închisorile rusești n'au fost mai pline de lucrători».

Dar foarte semnificative au fost și vorbele rostite de către deputatul guvernamental din dreapta, dnul Marcov.

Dl Marcov a ținut să spună, că dintre aliați tot Rusia este statul militar cel mai puternic, că tot Rusia a fost cea mai bine pregătită pentru războiu și că regimul liberal din Anglia, Franța și Belgia nu a contribuit, ca aceste țări să se opună cu mai mult succes atacului Germanilor. Foarte semnificative vorbe.

Acestea sunt un răspuns la acușările aduse Rusiei, că nu s'a pregătit în deajuns în comparație cu marile ei resurse de oameni, că a înșelat așteptările aliaților și că este cauza reală a succeselor germane de până acum.

Mai ales cuvintele rostite la adresa aliatului, la adresa Franței: «Francezii au fost încă și mai rău pregătiți decât noi, iar războiul a dovedit, cum că aliatul cel mai puternic este Rusia», vor produce în Franța o impresie dureroasă și în același timp a desvăluit aceea ce cred Rușii despre Francezi. Cu alte cuvinte, deputatul guvernamental a spus, că alianța Franței nu a dat Rusiei aproape nici un ajutor. Deci această alianță este inutilă.

Acum înțelegem, de ce guvernul rusesc s'a grăbit să închidă cât mai repede duma.

Pe de o parte criticele severe ar fi contribuit, ca să aprindă nemulțumirile în țară și să primejduiască serios ordinea internă, iar pe de alta, vorbe ca ale deputatului Marcov, repetate în parlamentul țării, ar fi produs neapărat polemici cu unele ziare anglo-franceze și ar fi adus răceală între aliați.

Concluzia este, că situația dinăuntru a Rusiei e departe de a fi bună.

Războiul.

Ofensiva nouă îndreptată în contra Sârbiei din partea trupelor aliate, germane și austro-ungare, începe se deee rezultate frumoase. Firul telegrafic ne-a adus încă eri dimineață știrea, că *Belgradul*, capitala Sârbiei, a fost cucerit *Sâmbătă dela Sârbi*. Trupele noastre și-au făcut intrarea în Belgrad sub comanda generalului de corp *Kövess de Kövesháza*, iar cele germane sub a mareșalului *Mackensen*. Pe palatul regal din Belgrad falfăie acum steagul german și al monarhiei noastre. Trupele aliate au trecut Drina, Sava și Dunărea pe mai multe locuri, urmărind pretutindena pe Sârbi.

FOIȘOARĂ.

Studii asupra Creștinismului

considerat ca legătură de unire între popoare.

(Urmare.)

Această regulă așa de simplă ar lăsa alegerii toată garanția independenței mai ales dacă cei aleși n'ar putea, în poziția ce li s'ar încredința, să solicite nici un favor, nici pentru ei, nici pentru alții sub pedeapsa de a-și pierde drepturile.

Deoarece-probitatea ar putea rătaici des, dacă n'ar fi însoțită de capacitate, datorința depozitarilor autorității este să formeze și să pună în relief pe oamenii distinși prin luminile lor; căci printre aceștia trebuie să fie aleși cei mai cinstiți.

Ce mijloc să se folosească pentru aceasta?

Un sistem de învățământ, care să se întemeieze pe principiul instrucțiunii gratuite și obligatoare. N'am de gând să expun acest sistem în toate amănuntele, pe cari le compoartă, ci să-i așez numai temelile.

Pun dela început principiul, că părintele n'are dreptul să strice fiului său. Prin urmare el nu poate opune voința sa pentru a opri dezvoltarea lui intelectuală și morală, cu atât mai puțin, cu cât el n'are dreptul să împiedece dezvoltarea lui fizică. Merg mai departe și afirm, că părintele este obligat să lucreze la binele fiului său sub

în Galiția și Volhinia Rușii au îndreptat atacuri noue asupra trupelor noastre, dar toate au fost respinse și dușmanul, aflător în preputere, a fost luat la goană. Perderile Rușilor sunt mari. Numărul prizonierilor ruși din zilele din urmă se urcă la șapte mii. Bravuroasă a fost respingerea atacurilor rusești la Dünaburg, din partea armatei lui Hindenburg. Și aci au fost luați dela Ruși 1500 de prizonieri. Nici unde, pe frontul dela răsărit, atacurile rusești nu au avut succes. Tot respinse au fost apoi de Nemți toate atacurile de pe frontul dela apus și de trupele noastre toate atacurile trupelor italiene.

Noul guvern grecesc a înaintat protest nou în contra violării neutralității Greciei, prin debarcarea de trupe franceze și engleze la Salonic, iar pășirea sa energică a avut de urmare, că deocamdată s'a întrerupt trimițerea de trupe de ale antantei la Salonic, în scopul de a fi trimise în ajutorul Sârbiei.

O știre încă neconfirmată în mod oficial ne spune, că s'ar fi început deja ostilitățile între trupele bulgare și cele sârbești.

Evangelia ca bază a vieții.

— Voci de presă —

Revista «Cultura Creștină» din Blaj scrie următoarele:

G. S. Petrow — T. V. Păcățian, *Evangelia ca bază a vieții*. Sibiu. Tiparul tipografiei arhidiecezane, 1915. Preț cor. 150.

Poate că trăiește și acum în Rusia un preot talentat și original, un preot cu însemnate și multilaterale facultăți, căruia ca temă fundamentală pentru activitatea literară îi servește niziunța de a duce pe om la Cristos pe căile indicate de Evangelie, de soarele, care luminează mințile și umple inimile de căldură. Judecat după operele lui de o reală valoare creștinească, filozofică și socială, acest preot rusesc are o inimă curată și pînă de iubirea lui Dumnezeu și a deapropelului. Spunem aceasta despre G. S. Petrow, așa se numește preotul din vorbă, deși și el judecă eronat unele lucruri, p. e. chestia inchiziției. Dintre operele lui, cu cari a intrat în literatura mai multor popoare, avem câteva și în traducere română, așa: «Un păstor model», «Pe urmele lui Cristos», «Un mare păstor», «Calea spre Dumnezeu» și «Evangelia ca bază a vieții». Aceste două din urmă le-a tradus, într-o frumoasă și corectă românească, dl Teodor V. Păcățian, redactor în Sibiu.

«Evangelia ca bază a vieții» are următoarele 5 capitole: 1. Principiile fundamentale ale civilizației, 2. Educarea voinei în spirit creștinesc, 3. Degenerea morală, 4. Sublimitatea evangheliei și 5. Impărăția lui Dumnezeu. În acestea capitole arată Petrow ce urmărește știința și ce misiune are religionea, între cari nu pot fi contraste și nu poate fi înlocuită una cu cealaltă. Chemarea omului e, să lățească

toate raporturile și să el și-ar călca datorie, dacă n'ar căuta să-i cultive spiritul în aceeași măsură ca și trupul. Dacă el n'ar lucra în felul acesta, autoritatea superioară ar trebui să ia asupra-și cauza victimei sale. A combite, în numele libertății familiei, principiul instrucției obligatoare înseamnă a declara, că familia are dreptul a nu-și împlini una din datorităle ei cele mai de căpetenie.

În ce privește gratuitatea, ea e consecința necesară a aplicării dreptății sociale. Dacă numai cel care poate plăti ar putea să primească instrucție, statul ar fi împărțit în două caste: cei bogați și cei săraci, și această împărțire ar fi negarea completă a doctrinei creștine despre egalitatea tuturor înaintea dreptului.

Această bază odată admisă, ar trebui create toate formele de școli: școala primară, școala superioară, școala specială.

Toți fără deosebire ar fi obligați la cursurile școlii comunale, în care ar trebui să se deo o instrucție îndestulătoare și variată, mai ales dintr'un punct de vedere practic, și în care dovezile de capacitate să fie adunate cu încredință.

Elevii recunoscuți ca cei mai distinși ar fi aleși în fiecare școală primară spre a forma școlile superioare. În acestea din urmă fiecare ar trebui să fie cultivat mai ales după aptitudinile și gusturile sale. Elevii recunoscuți ca cei mai distinși, pe baza dovezilor de capacitate înregistrate cu deosebită încredință, ar fi aleși pentru școlile speciale, cari ar forma esfel un fel de pe-

în lume binele, adevărul și dreptatea, fiecare după puterile ce le are. Acela, care își îndreaptă viața după principiile materialismului și ale civilizației moderne, e întunecat și lipsit de orice bucurii, e josnic și degenerat, — nu-și împlinește chemarea. Izvorul renașterii morale trebuincioase și izvorul mântuirii dorite poate fi numai creștinismul, principiile căruia să le sorbim din Evangelia, a cărei idee fundamentală e împărăția lui Dumnezeu. Cu împărăția aceasta omul trebuie să fie în curat, fiindcă, neînțelegându-o, o explică greșit, nu doarește să o câștige prin lupta pentru vesnicul adevăr și pentru frumuseța sufletului.

Broșura se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu și dela traducător, care și prin lucrarea aceasta dovedește convingerea ce o are despre adevărul și sublimitatea Evangheliei și despre ceace susține înțeleptul Epictet, zicând: «Cel mai mare serviciu îl veți face statului atunci, când în loc să ridicați zidiri mari și pompoase, vă veți nizi să ridicați sufletele concetățenilor voștri; pentru că e cu mult mai bine, ca oameni cu inimi ridicate să se mulțamească cu colibe scunde, decât ca sufletele josnice să fie adăpostite în palate splendide». — Acest bun serviciu a voit să-l facă poporului nostru și dl Păcățian cu traducerea broșurei, care arată convingător, că numai Evangelia poate fi bază a vieții.

Reforma învățământului secundar.

De preotul Ioan Dandea.

Cele publicate în numerii 91-95 ai acestui prețuit ziar le completez cu următoarele:

În strânsă legătură cu învățământul real (obiectele de învățământ istorice și naturale) e *geografia*. Ea are de scop să ne facă cunoscută suprafața pământului cu toate variațiile ei de teren, cu organizațiile politice, cu popoarele, fauna și flora pământului etc. Ca acest obiect de învățământ să fie factor educativ instructiv, nu se poate folosi cu succes de simpla memorizare a unor numiri seci, cari iute se uită, ci trebuie învățarea ei să fie bazată pe intuiție, fie imediată, în natură, fie mediată, cu ajutorul cărților. Geografia trebuie să fie un ajutor de căpetenie la studiarea cadrelor istorice ale organizațiilor politice din trecut și timpul actual, dar numai pe temelul hărților geografice. Expunerile despre flora, fauna, clima, referențele economice și culturale ale popoarelor etc., cu un cuvânt a întregului material al geografiei, să fie limpezi, clare și precise, într-o limbă frumoasă, atrăgătoare. Aci înțeleg manualele de geografie cari nu pot lipsi dela un studiu în mare parte abstract. Pentru studiul temeinic al geografiei un minunat ajutor ne dau atlasele de botanică, zoologie; proiecțiunile luminoase de schiopic și cinematograf, cari sunt de mult folos și la studiul celorlalte obiecte de învățământ real, încă fac studiarea geografiei foarte intuitivă, deci îmbelșugată în roade bogate.

Pentru o înțelegere adevărată a geografiei trebuie să premergă intuiției făcute pe hărți o intuiție imediată în natură prin excursii continue.

Excursiile sunt cea mai vie învățatură a geografiei și a științelor naturii (Pestalozzi) și a cunoașterii pământului strămoșesc, adaug eu, dacă s'ar face prin văi și munți,

pinierie, unde s'ar găsi membrii diferitelor administrații centrale.

În modul acesta fiecare ar avea o instrucție în raport cu exigentele poziției, pe care ar avea să o ocupe, și societatea ar fi într'adevăr condusă de oamenii cei mai capabili să muncească pentru binele general.

Dar, deoarece-trebuie să îmbini cu capacitatea probitatea spre a fi cu adevărat folositor, e de lipsă ca alegerea să presideze la toți aleșii.

Alegerea comună s'ar face de toți membrii comunei, și cea care ar avea de scop să aleargă membrii cei mai cinstiți, în fiecare clasă s'ar face prin toți membrii acestei clase. În felul acesta nimic nu s'ar lăsa în sama favorii și a arbitrarului; autoritatea, lucrând prin oamenii cei mai capabili și cei mai onști, ar fi mai respectată și statul întreg, cărmuit cu înțelepciune, ar păși din progres în progres până la cea din urmă limită a perfectibilității.

Într-o altă scrisoare voi putea să intru în mai multe amănunte și să expun în mod complet această chestiune însemnată, cu care s'au îndelețnicit spirite superioare adeseori fără mult rezultat. Pentru moment am vot să indic simplu lucrul în sine însuși drept mijloc necesar spre a ajunge să facem din dreptatea socială un adevăr.

Eu sunt convins, că aplicarea sinceră a unui învățământ general și a alegerii ar procura pentru depozitarii autorității mijlocul

prin câmpii și păduri pe sate și pela colibele păstorilor, ear nu prin orașele de multeori cosmopolite. Sunt bune excursiunile în țări străine, dar numai după ce omul și-a cunoscut bine țara lui cu toate comorile ei, numai când ajunge la maturitatea minții, ca să poată înțelege și pricepe ceace vede, ca să aibă folos, ear nu să-i rămână amintiri plăcute numai.

Însemnătatea excursiilor școlare nimenea nu o poate tăgădi, dar organizarea lor lasă mult de dorit. La excursiunile cele făceam, dacă le făceam cumva, nimenea nu ne pregătea cum trebuie să le facem, cum trebuie să obse vim cele văzute, cum trebuie să le însemnăm: impresii, desemn etc., nimenea nu ne mai cerea o dare de seamă despre ele; nimenea nu ne arată însemnătatea lor, așa că puțin folos am avut de ele pentru educație și instrucție. Să nu fie cumva adevărat metoda folosită de Pestalozzi la studiul geografiei (Leonard și Gertruda. Introducere de Rădulescu — Pogoneanu, p. g. C LV și C LVIII)?

Indeșert să fi scris instructivă disertație: „Excursiunile școlare” regretatul p. d. g. g., distinsul profesor seminarial D. Petru Șoar, (v. cit. pag. 96)? Nu cred! Cred însă aceea, ca se va fi schimbat și se va schimba în viitor chestia excursiunilor școlare, ca să fie un mijloc puternic de educație și un izvor bogat și durabil de cunoștințe instructive și tot odată o recreație foarte plăcută, atât în decursul timpului de instrucție, cât și în vacanțe.

Ca formă de exprimare a obiectelor de învățământ naturale sunt obiectele de învățământ matematic: *Aritmetica* și *geometria* cu formele lor. Aritmetica, cum știm, ne arată numărul, cantitatea și măsura lucrurilor și obiectelor din natură, precum și raportul dintre ele; geometria ne arată forma lucrurilor și obiectelor din lume și viață. Având în vedere însemnătatea matematicilor, nimenea nu va putea cere eliminarea lor din învățământ, căci aceasta nu se poate, după ce cu problemele matematici ne întâlnim la tot pasul în viață, ci să va putea cere ca să se ție mai mult cont de gradul de pricepere a elevilor. Din aritmetică să se învete numai ceea ce e absolut indispensabil în viață pentru toți oamenii, căci majoritatea elevilor în viață numai de aceasta au lipsă, restul să fie lăsat pentru universități, unde cine vrea, se poate aprofunda temeinic în problemele aritmetice. Trebuie să aibe în vedere principiul, că nu avem să învățăm pentru școală, ci pentru viață. Majoritatea elevilor foarte puțin folos are în viață o mare parte a problemelor aritmetice, pe când cele indispensabile abia de le mai știe. Algebra numai a'ta ar trebui tratată, încât ar fi de lipsă pentru înțelegerea formelor matematice indispensabile din științele naturale. Geometria e de mare folos pentru cunoașterea obiectelor, dar nu făcând forme și figuri numai pe tablă sau corpuri geometrice din carton, ci constatănd formele și figurile în natură, prin observații corecte și dedarea la acele observații intuitive, prin măsurări de terenuri și obiecte, prin desemnarea terenelor și obiectelor măsurate și intuitiv observate cu mâna liberă direct după natură; ear în locul corpurilor geometrice ar fi cu mult mai bine să mai pășut lucră elevilor, dacă ar moda în lut, carton etc. obiectele așa cum se pezentă în natură, dându-se lucrului manual ca mijloc educativ recreator o mare întindere. Prin o astfel de studiere

de atata amar de vreme și în zadar căutat de a împăca toate exigențele legitime ale tuturor claselor sociale, și d'a asigura pacea și armonia dintre ele și putere.

Pentru-că revoluția a emis aceste idei, n'ar trebui să le condamnă *a priori*. Revoluția are multe lucruri rele, însă are și bune; și dacă voim să-i răpim puterea, nu există alt mijloc decât a-i lua partea cea bună, care ar putea amăgi masele, și a-i lăsa numai cea rea, care nu va avea nici odată o mare înfrărire asupra societății.

A toritate lasă prea de multe-ori în voia revoluției inițiativa progresului. Iată ceace constituie adevărata ei forță. Să ia însăși această inițiativă, și ea va învinge, și învingerea ei, bună pentru ea, va fi totodată bună și pentru ordine, și pentru societate.

Progresul este un cuvânt cu înțeles vag pentru cei cari nu se inspiră din creștinism. Pentru creștinul sincer și serios progresul este dezvoltarea socială a învățăturilor evanghelice. Să le aplice deci lumea în tot adevărul, și se va forma societatea cea mai morală și cea mai inteligentă, care a existat pe pământ. Să se închie în sfârșit cu tradițiile păgânești despre putere, și pacea lumii va fi asigurată. Nu fără p'an providențial se întâmplă, că revoluția — fără a-și da seamă — învoacă creștinismul. Fie ca autoritatea să lățelească și să conducă acest apel, și ea va adă în el soluția problemelor, de care se teme și care turmentează lumea.

(Va urma.)

a geometriei cred, că elevii și-ar câștiga o mai mare destoinicie de a aprea distanțele, suprafețele, volumele lucrurilor și obiectelor din natură, forma lor; și-ar câștiga destoinicia de a le fixa pe hârtie și în material (ut, carton etc). Un astfel de rezultat ar fi cu mult superior și folositor rezultatului, la care ajungem învățând d. e. formulele abstracte ale trigonometriei, pe care le învață elevii mecanicește și din care majoritatea nu pricepe aproape nimic; aceste formule se uită repede. Se ajunge la rezultatul acela, că nici formulele trigonometriei nu le știm, dar nici a măsura corect o suprafață sau a măsura o distanță din ochi etc. Formulele matematice în geometrie trebuie să se învețe numai cât e absolut indispensabil pentru lămurirea problemelor geometrice și numai pe baza experimentelor practice; în tot momentul trebuie căutată legătura cu viața practică.

Contra învățământului abstract din școli sunt vrednice de amintit cuvintele profesorului universitar din Iași, Cuza, care scrie: „Până mai dăunăzi școala primară română purta mințile copiilor prin lună și prin stele, învățându-i cum să măsoare înălțimile turnurilor după lungimea umbrei lor“ etc. (Naționalitatea în artă, pag 218 seq) în loc să-i învețe lucruri folositoare pentru viață. Învățămintele acestor idei se pot foarte bine aplica și la învățământul secundar în mare parte. Va zice cineva, că studiul formulilor matematice dezvoltă judecata, pătrunderea intelgenței. Experiențele mele nu pot da acestei întrebări răspuns favorabil, deși recunosc, că experiențele mele nu pot avea putere de dovadă indiscutabilă. Am observat la mine și la majoritatea elevilor, că aceste formule nu le învață cu pricepere, ci mecanicește, memoându-le poate chiar cu desgust, dar de silă bucură, fără de cel mai mic interes față de obiectele, a căror semn sunt; astfel că nu mai poate fi vorba de dezvoltarea judecării și a pătrunderii, ci cel mult de împiedicarea lor prin memorisarea mecanică.

Mai puternic și mai temeinic se dezvoltă judecata și se întărește pătrunderea prin studiile naturale și filozofice, în cari studii filozofice se lămură viața noastră internă, prin care ne cunoaștem pe noi înșine, ca condiție principală a cunoașterii naturii externe în genere.

Prin studiul obiectelor de învățământ natural încă se deașoaltă judecata, se întărește puterea de pătrundere mai bine, decât prin formule matematice, căci prin studiul naturii ne dăm seama în rațunare prin observație directă lucrurile și obiectele, cauzele și efectele, producerea și decurgerea fenomenelor din natură, ne dăm seama să facem judecări asupra lor, ca să le putem pune în serviciul nostru. Judecata se dezvoltă prin ceea ce înțelegem și pricepem, iar nu prin ceea ce numai mehanizăm fără înțeles. Judecata se dezvoltă prin judecata asupra fondului lucrurilor, obiectelor și fenomenelor, iar nu prin judecata asupra formulelor ce le exprimă matematicește. Deci prin studiile filozofice și naturale, iar nu a formulilor matematice se dezvoltă judecata și pătrunderea.

Am afirmat, că cultura modernă e dezvoltarea culturii clasice greco-latine; despită cuivațutului ideilor creștine. Deci și educația generală și în special a elevilor de la școlile secundare, care izvoresc din cultura modernă adevărată și se face pentru cultura modernă, încă trebuie să fie dospită cu învățământul ideilor creștine. În lumina ideilor creștine pătrundem în adevăratul înțeles al culturii clasice greco-latine și moderne; pătrundem la miezul lor. Cultura clasică s'a grupat în jurul ideilor religioase ca în jurul unei osii. Religiiunile clasice greco-latine în timpurile de credință sinceră au avut un înțeles adânc religios, căci ele ca ale tuturor popoarelor păgâne, erau niște suspinuri după Dumnezeu, pe care credincioșii nemărgăniți îl cântau, dar nu-l puteau afla, căci nu știau unde și cum să-l caute; îl căutau siliti de adâncul trebuințe și flăcării de a cauta pe Dumnezeu și cari își aflau satisfacere numai prin Dumnezeu, și fiindcă nu-l aflau, erau nemărgăniți. Miezul religiunilor clasice ne arată, că deși sunt o personificare a naturii, dar au un înțeles mai adânc, religios. Miezul lor îmbrăcat în haina simbolică a personificării e adâncul trebuințe și flăcarea a omului de a cauta pe Dumnezeu, ca în unie cu el să fie fericit. Deci și religiunile clasice ne sprijinesc în dovedirea adevăratității fundamentelor religiunii în genere și a celei creștine în special, și din acest punct de vedere privite religiunile clasice, cari sunt osia culturii clasice, ne vor da mai multe temeivri pentru corectarea priceperii; vom vedea, că sunt frământări de ale sufletului omenesc după mai bine; vom vedea că unde duce mîntea omenească lăsată de capul ei; vom vedea că ele nu au putut înțelegerea o religioasă desăvârșită, care să cuprindă tot adevărul cu o morală desăvârșită și universală, din a cărei împărăție să fie isgorit tot omul, și a trebuit să vină

dumnezeescul Mântuitor, ca să aducă pe pământ împărăția lui Dumnezeu, care are o lege supremă și universală: iubirea.

(Va urma.)

Săparea tranșelor.

Vor fi văzut oamenii și pe la noi cum se fac tranșele: se sapă din partea soldaților, ori a muncitorilor, șanturi mari, cu dâlme, întocmite după planurile mai marilor. Germanii sunt însă superiori și în privința acestora, ei nu le mai sapă cu mâinile, ci cu mașinile. Au inventat și construit și mașine de săpat tranșee, spre marea supărare a Francezilor și a Englezilor, cari n'au fost atât de norocoși se deee ei nașterea acestei invenții. Francezii au pus toată mâna pe astfel de mașine, aplicate cu mult folos de Germani în actualul război, și le fac în zilele lor aprecierea cea mai favorabilă. Revista „La Nature“ scrie astfel despre ele:

„E vorba de mașinile de săpat tranșee, din cari câteva exemplare, după cum semnalase presa acum câțeva vreme, au căzut în mâinile aliaților, de oarece inamicul surprins de inundația Yserului n'a mai avut vreme să le scoată.

Întrebuințarea acestor mașini de către Germanii la săparea tranșelor dovedește odată mai mult, cu ce spirit metodic și științific și-au organizat și preparat ei armata pentru război.

În lucrările de tranșee din Flandra, și se pare chiar din Champagne, Germanii s'au folosit aproape exclusiv de aceste mașine, făcând astfel o economie de vreme și de brațe extraordinară de mare.

Aparatul funcționează în feul unei locomotive și personalul care-i necesită este de cel mult trei persoane: un mecanic, care așază deasupra săpătorului automat conduce și îndreaptă aparatul în direcția cerută, un șofer și un ajutor.

Mașina este astfel alcătuită, în cât să se găsească în tot timpul lucrării deasupra solului, astfel, că numai săpătorul ce se află la partea din urmă a mașinei intră adânc în pământ. Acolo nenumărate cuțite foarte rezistente sapă cu o iuteală uimitoare, iar țărâna este ridicată de un transportator prevăzut deasupra săpătorului și vărsată într-o parte, la oarece distanță.

Prețul la care se ridică metrul cub de săpătură cu ajutorul unei asemenea mașini este de 5 bani. Dacă mai avem în vedere atât iuteala cu care se execută în acest chip săpăturile, cât și duritatea cuțitelor ce rezistă în mijlociu patru săptămâni, nu e de mirare, că spiritul practic și inventiv al Germanilor a căutat să se folosească de un mijloc atât de dăbace pentru executarea lucrărilor de fortificație în campanie“ ..

NOUTĂȚI.

Parastas pentru Regele Carol. Implinindu-se eri, în 27 Septembrie vechiu, anul dela moartea marelui Rege Carol I al României, s'a făcut peregrinaj la Curtea de Argeș, unde s'a oficiat un parastas solemn, prin I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat *Conon*, asistat de I. P. S. Sa Mitropolitul *Pimen* al Moldovei, de P. S. Sa Episcopul Argeșului, și de alți dignitari bisericești. Au fost prezenți membrii familiei regale, ministrii, membrii sfântului sinod și dignitarii țării.

† Elena de Mocsonyi. Primim trista veste, că doamna *Elena de Mocsonyi*, născută Somogyi de Gyögyös, văduva mult regretatului Alesandru de Mocsoyi, a decedat după lungi suferințe în Budapesta, în etate de 77 ani. Fusese întâi soția repositului George de Mocsonyi, iar după moartea acestuia s'a căsătorit la anul 1891 cu regretatul Alesandru de Mocsoyi. A fost o femeie cultă, blândă și nobilă, care a săvârșit multe fapte de milostenie în viața ei, iar în familie a cultivat spiritul și tradițiile cele vechi, legate de familia de Mocsonyi. Ne alăturăm la durerea nouă a iustrei familii de Mocsonyi, căreia îi trimitem sincere condolețe, iar adormitei în Domnul îi rostим creștinescul: În veci pomenirea ei!

Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebru despre moartea venerabilei matrone: Văduva contesă *Liv'a Bethlen* n. Mocsoyi de Foer, atât în nume ei, cât și ai fielor sale contesă *Margareta Bethlen* n. contesă *Bethlen*, și *Elena Salamon* de Alap n. contesă *Bethlen*, al surorii sale văd. contesă *Georgina Bissingen-Nippenburg* n. Mocsoyi de Foer, cu fiicele ei contesa *Hanna Tekki* n. contesă *Bissingen-Nippenburg*, și contesele *Liv'a, Vera*, și *Gina Bissingen-Nippenburg*, al unch'ului său *Ladisau Somogyi* de Gyögyös cu familia, al

mătușei sale văd. baroneasă *Gizella Nyary* n. Somogyi de Gyögyös cu familia, mai departe al văduvei *Teresia* de Mocsonyi n. Horváth de Zalsbér cu familia, și al prietenei vechi și credincioase *Luisa Koch*, precum și al tuturor rudeniilor, cu inima frântă de durere aduce la cunoștință că preiubită ei mamă *Elena de Mocsonyi născută Somogyi de Gyögyös* a încetat din viață după îndelungate suferințe la 5 Oct. st. n. 1915 în al 77-lea al vieții la Budapesta. Rămășițele pământești ale defunctei se vor sfinți la 8 Oct. st. r. în locuința din Budapesta (IV. Veres Pálr-utca 8.) și se vor așeza spre vecinică odihnă în mausoleul familiar din Foen. Parastasul se va celebra la 3/16. Nov. a. c. la orele 10. a. m. în bisericile gr. or. române din Foen, *Birchis*, *Căpălnas*, *Tela* și *Budapesta*. Budapesta, 6. Oct. 1915. Odhănescă în pace!

Prețurile cartofilor. Monitorul oficial a publicat prețurile maxime pentru cartofi. Și anume, maia metrică a cartofilor de mântit se vinde cu prețul de cel mult 9 coroane 50 fileri până în 31 Octomvrie. De aici până în ultima Decemvrie cu 10 cor. Din 1 Ianuar până în 29 Februar 1916 cu 10.50 cor., iar din 1 Martie până în 31 Mai cu 11 coroane. Celelalte soiuri de cartofi au să se vândă până 31 Decemvrie cu cel mult 8 cor.; dela 1 Ianuar încoale cu cel mult 9 coroane. La vânzarea cu măruntul prețurile cartofilor nu pot fi urcate decât în mod proporționat.

China earăș împărăție. Din Tiencin se anunță: Consiliul de stat a hotărât să se facă votare în provincie Chinei asupra formei de guvernament. Reprezentantii poporului au să se adune în capitalele provinciilor, unde își vor da votul. Ahea încapce îndoeală, că ultima fază a transformării Chinei în monarhie se va îndeplini în săptămânile cele mai de aproape. În Pek ng se consideră ca sigură căderea republicii Chineze.

D'ale poștelor. Din Viena se scrie, că circulația poștală cu prizonierii de război din Serbia, până la altă dispoziție, se sistează.

Foaie oficială. În Luț-ul Rusiei, ocupat de trupele noastre, apare o foaie oficială, unde se tipăresc comunicatele oficiale, date de administrația austro-ungară, în limba germană, polonă și rusească.

Procedură penală. Impotriva fostului ministru italian *Giolitti*, scrie *Tribuna*, s'a pornit în Turin o procedură penală în toată formă. *Giolitti* este acuzat, că ar fi țesut o conjurație în interesul păcii cât mai grabnice.

Ofițeri reactivați. Monitorul oastei rusești comunică o listă de 118 ofițeri superiori și de statul major reactivați. A-ești militari fuseseră înlăturați dela front și puși în disponibilitate de către marele duce *Nicolae Nicolaevici*.

Intelctualii se feresc de arme. Cu prilejul chemării la arme a gloatelor rusești de clasa a doua s'au ivit unele apariții neașteptate. Mulți medici, avocați, profesori de licee s'au înscris earăș la cursurile universitare, ca prin modalitatea aceasta să nu mai poată fi înrolați. S'a publicat adecă un ordio rusec, prin care studenții universitari sânt scutiți de serviciul de gloțași. Protecțiile și mituirile au ajuns earăș la ordinea zilei. Nici acestea să nu fie oare semne de pace?

Ard pădurile Siberiei. Focul, care de mult timp consumă codrii siberiani, a luat dimensiune nriasă. Orașul *Tomsc* (unde se găsesc astăzi soldați prizonieri d'ai noștri) și alte orașe din Siberia sânt acoperite de săptămâni de zile cu un nor gros de fum. Cuibul focului se găsește în guvernmentul *Ircut*. Câteva zeci de mii jugere de păduri sânt în flăcări. Dauna în lemne trece peste câteva sute de milioane de ruble. Dacă se mai pune pierderea în animale prețioase pentru blana lor, paguba se urcă la un miliard de ruble.

Desmințire. Z'arul *Osservatore Romano* din Roma desminte știrea, că papa ar avea intențiunea de a încerca mijlocirea unui armistițiu pentru ziua de 2 Noemvrie n. 1915.

Englezii își fac curaj. În luptele mai nouă, zice *Times*, n'au luat parte decât trei sau patru cornuri de armată engleză. Și așa generalul *French* are trupe satisfăcătoare pentru a continua ofensiva. E te vorba numai de începutul operațiilor (de englezii sânt de un an întreg „la început“ Red.). Nici în Champagne nu s'a luptat, decât o mică parte din armata franceză. Capitul prim al luptei s'a sfârșit. Armatele engleze și franceze și-au delegat problemele. Al doilea capitol are să se înceapă atunci, când ofensiva noastră va fi earăș deplin pregătită.

Cheltu'eli de război. Milioanele cheltuite de Italia în războiul de acum sânt: 468 în Iunie, 510 în Iulie, 485 în August. Italia trebuie să plătească zilnic cam 16 milioane de lire.

O primejdie pentru statele mici. Profeso ul olandez *Steinmetz*, din Amsterdam, își ridică g'asul în scop de a deschide ochii compatrioților săi asupra pericolului ce-l formează Anglia atât pentru Olanda, cât și pentru toate statele mici. Artico'ul de ziari, publicat de numitul profesor, arată că dacă Europa centrală nu voeste să devină un apendice lipsit de viață al Rusiei și al Angliei, trebuie să aibe un reazăm puternic. Acest reazăm nu poate să fie decât Germania. Este nebuние din partea popoarelor Europei centrale, cari nu înțeleg lucrul acesta. Invirgerea Germaniei și a aliaților săi este unica deslegare, care asigură viitorul Europei centrale.

Bioscopul Apollo. Luni și Marti în 11 și 12 Octomvrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: Pentru primadată în Ungaria: *Evangelistul*, tragedia unui seminarist în 3 acte. Jucată de cei mai excelenți artiști germani. Soacra vrea să se despartă, comedie originală în 3 acte. În rolul principal: *Contesa Schirndig*, cea mai încântătoare și distinsă artistă din Berlin.

Cărți și reviste.

Colonelul *Anchidim Șioldea* (1858 — 1915). Cuvânt funebru rostit în catedrala din Blaj în 23 Iunie 1915, de *Alexandru Ciura*. Blaj, 1915. Tipografia Seminarială. — O broșură de 13 pagine cu un portret. Prețul?

Transilvania revista Asociațiunii, nrele 1-6 din 1915 Redactor interimar: *A. Barseanu*. Cuprinsul: Sesiunea generală a Academiei Române, de *R. Contrbuții la istoria românilor din Valea Rodnei*, de *V. Motognu*. Material pentru studierea dialectelor limbii române: Particularitățile graiului din *Săliște*, comitatul *Sibiului*, de *Axente Banciu*. Contribuiri la toponimia Ardealului, de *I. Marțan*. Războiul și geografia, de *V. Stanciu*. Organizarea corpului didactic primar, de *Dr. I. Mateiu Cronieș*. Apel către familiile membrilor Asociațiunii căzuți pe câmpul de luptă.

Note și impresii.

Dintr'un bătrân cronicar. Feciorii cei buni adaug și cresc numele părinților lor și-l fac fără de moarte; iar cei răi feciori ocărăse și stâng numele părinților buni, — scrie *Nicolae Costin*.

Foc și pară. Rău s'au mâniat rușii acum și pe bulgari. La întrunirea corg'esului panslav în Petrg'ad unul dintre oratori, cu numele *Basmacov*, a cerut ca Rusia să ocupe fără amănare Bulgaria, regele *Ferdinand* să fie deposedat de tron și un mare dace rusec să-i ocupe locul.

Domnul *Basmacov*, cu alte vorbe, cere lapte dela vaca steapă.

Părerea elevului. Ionel: — Vai, unchiule dragă, te rog să-mi ajuți; căci nu știu să-mi fac lecția din englezește.

Unch'ul: — Bucuros te aș ajuta, băiete; dar vezi, nu știu. Tatăl meu n'a voit să învâță limba engleză.

Ionel: — Știi dta, unchiule, că ai avut un tată foarte cuminte?

Rusia și protejații săi. De câțva timp nici sârbii, nici muntenegrenii nu se mai umolesc în fața Rusiei. Desore ministrul preșident sârbesc *Pasic* se spune, că a declarat consulului rusec la Niș, prințului *Trubețoi*, următoarele:

„Interesele rusești nu sânt identice cu interesele sârbești!“ Consulul imediat i-a întors spatele și n'a mai stat de vorbă cu *Pasic*.

Cercurile înalte rusești sânt și mai înveșunate împotriva regelui *Nikita*, care în chețunea albaneză lucrează de capul său și n'ascultă sfaturile mareii „protector“ al slavilor.

Despre domnitorul Muntenegrului s'a exprimat unul dintre fruntasii oameni politici din Rusia zicând: „*Nikita*, după ce a bani rusești i s'au plătit până și pantalonii ce-i poartă, îndrăznește să zică consulului nostru, că unele declarații germane și austro-urgare în politica balcanică nu sânt tocmai necorecte, în deosebi în ceea ce privește atitudinea Rusiei față de statele din Balcani. Estă ce trebuie să suportăm dela astfel de oameni!“

În adevăr, neamuri foarte nerecunoscătoare!

Cafea ieftină!!!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postaflok nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

Nr. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4-60 cor.
" 10	" Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	4-80 "
" 14	" Cuba cea mai fină	1 kgr.	5-20 "
" 15	" Cuba mărgele, aleasă	1 kgr.	5-20 "
" 16	" Cuba specialitate	1 kgr.	5-60 "
" 24	" Ceylon fină	1 kgr.	5-40 "
" 21	" Iava aurie	1 kgr.	5-20 "
" 106	" "Victoria" cea mai fină	mixtură	5-60 "

5 kgr. se trimite cu poșta francoat și vămuit prin rambursă. (166) 6-6

Rugăm preoțimea noastră se recomende această firmă cu ori și ce ocaziune chiar și între străini, căci numai așa o putem scoate cu bine din criza de răboiu.

A apărut

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Eftrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărtășirea cu s. cuminecătura ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminecătura; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În această ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Invățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfintei cuminecături. Rugăciunile după sfânta cuminecătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preasfintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocazii. Culegere de rugăciuni la feliurite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Păscălia până la anul 1960 cu explicare.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată solid și cu gust, în culoare roșie, cu **1 cor. 60 fil.** Revânzătorilor li se dă **25%** rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de **1 cor. 80 fil.**

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preainălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucii pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **12 cor.** Revânzătorilor se dă rabat **20%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Acceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Acceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orice mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Înălțarea — Florile
Tăierea împrejur
Nașterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Nașterea sfântului Ioan Botezător
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Afierea capului sf. Ioan Botezător

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumtru călare
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.

Arhanghelul Mihail
" Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumtru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
" Simeon
" Andrei
Evangelistul Ioan
" Luca
" Marcu
" Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
" Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					cor. foarte fine.
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-	40-60	51-80	70-	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-	34-60	42-	56-	70-	
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56-	72-50	23-10	27-30	40-60	49-	65-80	20-30	23-80	35-	43-40	60-20	18-20	21-	30-80	39-20	56-	„ fine.
simple . . .	14-	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14-	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tînichie și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orice fel de materii și de orice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile